

A Frank Lloyd Wright-tervezte Storer-ház (1923) kívülről és belülről

SZÖVEG –
MASSAY-KISS ANDREA

EGÉSZSÉGES LAKÓTEREK ÉS BETEGHÁZAK

Ha egészséges életmódról van szó, a táplálkozásunk, fizikai állapotunk, mozgásunk kerül terítékre. Kevésbé jut eszünkbe környezetünk és ezen belül is épített környezetünk, lakóterünk. Pedig az is megbetegíthet.

- ◆ Egy épülettől azt várjuk el, hogy kényelmes és esztétikus legyen. Az építményeknek azonban látható értékeik mellett láthatatlan előnyeik és hátrányaik is vannak, amelyek hatással lehetnek az életminőségünkre. Az épületben a jó közérzetünk többek között az egészséges építőanyagokon múlik, amelyekkel az épületbiológia foglalkozik: ez az építőanyagok, építészeti megoldások belső terekre gyakorolt egészségügyi hatását vizsgálja. Különböző szempontrendszerek alapján osztályozza, elemzi a környezetbarát, egészséges építőanyagokat, segít kiküszöbölni az ártalmas következményeket.

Európában már 40 éve jelen van, Magyarországon a '90-es években jöttek létre az első szervezetek.

Az épületbiológia fogalma dr. Hubert Palm német orvoshoz köthető, aki először az 1960-as években tartott előadásokat a témában, majd megjelentette „Das Gesunde Haus” (Az egészséges ház) című könyvét Németországban. Dr. Hinrich Bielenberg állatorvos professzor állategészségügyi kísérletekkel bizonyította, hogy van kölcsönhatás a ház és a benne élők között. Kutatási eredményei szerint a természetes építőanyagból készített istállóban élő állatok egészségi állapota jobb volt, mint a szintetikus anyagokból épült istállóban elhelyezetteké.

Kép: Profimedia – Red Dot

Az épületbiológia alaptételei arra vonatkoznak, hogy milyen az ideális épület, és szem előtt tartja az épület, a lakója és a környezet folyamatos kölcsönhatását is. Ez a nem új keletű gondolat az amerikai Frank Lloyd Wrightot is foglalkoztatta az előző század elején. Wright építészetét szervesépítészetnek nevezték, mert arra törekedett, hogy az épületei és a természetes környezet egymással harmonizáljanak. A túlzott motorizációra válaszul megalkotta a Broadacre City modelljét, amelynek lényege, hogy olyan városrészek alakuljanak ki, ahol minden elérhető az autózás kiiktatásával.

EGÉSZSÉGTUDATOS ÉPÍTKEZÉS

Ha gyakran tapasztal fejfájást, hányingert, emésztési zavarokat, szédülést, fáradékonyságot, orrdugulást, nyelési és légzési nehézségeket, mellkasi fájdalmakat, lehetséges, hogy betegépületben él vagy dolgozik. A betegépület-szindróma legfőképpen ott jelentkezik, ahol a friss levegő, a fény gépek segítségével jut az épületekbe. A káros beltéri hatások egymásra halmozódva gyengítik immunrendszerünket.

Ertsey Attila fenntartható építéssel foglalkozó építész szerint – akinek nevéhez fűződik az első magyarországi autonóm ház kialakítása – van néhány általános tudnivaló az egészséges lakótér megvalósításához. Elsőként kiemeli, hogy az épület lehető legtöbb részében természetes eredetű építőanyagokat használjunk. A megfelelő építőanyagokról az érdeklődők a fenntarthato.hu-n informálódhatnak, illetve hasznos lehet a Baubiodatabank, amely nemzetközi adatbázisra épül, svájci központú, és közel négyezer építőanyagról közöl alapadatokat. Az építész fontosnak tartja, hogy a leendő ház helyét úgy tűzzük ki, hogy előtte a telket vizsgáltassuk meg radiesztétával, és minél kevesebb gépészetet használjunk. A lakótérben lévő káros sugárzások kiküszöbölésére el kell kerülni az elektroszmog veszélyét, amelyre több módszer is javasolható: a betonvasalások földelése, az elektromos hurkok kerülése, földelt kábelek használata, illetve hogy az épület falazata és vakolata agyagtartalmú legyen. Figyelni kell a hőtechnikai és páradiffúziós követelményekre, biztosítani kell a megfelelő légcserét. Legyen a lakóhelyiségeknek természetes megvilágítása és szellőzése.

Mindezek mellett az egészséges épület megújuló energiákat alkalmaz. Az építész a '90-es években megálmodta és létrehozta az autonóm ház

prototípusát, többek között komposztáló toalett, nádgyökérszűrő szennyvíztisztító, szélmotorok, napkollektorok, víztakarékos ötletek felhasználásával. A környezettudatos házak sokaságából egy komplett település is létrehozható, ezt az elképzelését Wright Broadacre City-je inspirálta. A szakember tapasztalata, hogy környezet- és egészségtudatos lakások építésére a magyar lakosságnak van igénye, de lehetősége kevésbé. Talán ezt támasztja alá, hogy az építkezéseknél csak mintegy 10%-át teszik ki a szigorú értelemben vett egészség- és környezettudatos házak.

KÉNYELEM, ESZTÉTIKA ÉS A JÖVŐ

Ma elsősorban a kényelmi és az esztétikai szempont valósul meg, de akik természetkövető megoldásokat keresnek, azok számára elérhető a témában szakkönyvek és szakmai honlapok, építészblogok is, de azt érezhetjük, hogy nem elég hangos a propaganda. A szemlélet és az érdekek szemszögéből az alábbi véleményekből kiolvasható, hogy mi korlátozza még a lehetőségeket.

A Trendkutató egy korábbi környezet- és egészség-tudatossággal kapcsolatos felméréséből kiderül, hogy a legtöbben elsősorban a nagyvállalatoktól várják el ezt a fajta aktivitást. Véleményük az, ha a cégek nem változtatnak a szemléletükön, akkor nem várhatjuk el az átlagemberektől sem. Anyagi korlátok is akadályozzák a zöld megoldások keresését, ezzel Fülöp Orsolya, az Energiaklub szakmai igazgatója is egyetért: az épület-korszerűsítéseket, épületzöldítéseket igen sok esetben akadályozza a háztartások forráshiánya. Évek óta nem érhető el olyan segítség, amely a beruházások előfinanszírozását támogatná ott, ahol nem rendelkeznek a szükséges megtakarításokkal. Ertsey Attila szerint „ha tudná egy falu, hogy energiaigényét maga is megtermelheti, sőt, exportcikké is teheti, akkor nem habozna, hogy megvalósítsa”. Véleménye szerint a környezettudatos és ezzel együtt az egészségtudatos szemléletnek nem tesz jót, hogy a jelenlegi legszélesebb kört érintő támogatásokkal valójában fosszilis vagy nukleáris energiahordozókon alapuló drága szolgáltatást fizetünk meg – a helyben, saját magunk által megtermelhető, megújuló energiák használata helyett.

Ha megtehetjük, hogy ne csak a megtérülésekkel foglalkozzunk, akkor érdemes befektetni a lakótér létrehozásakor is abba, ami a legdrágább: az egészségünkbe. ♦